

MÜŞTERİ SINIFLANDIRMASI BİLGİ FORMU

Müşteri, yatırım hizmet ve faaliyetleri ile yan hizmetler kapsamında yatırım kuruluşları tarafından hizmet sunulan tüm gerçek ve tüzel kişilerdir. Yatırım Kuruluşu, tüm müşterilerini profesyonel ya da genel müşteri olarak sınıflandırmak, bu sınıflandırmaya uygun olarak hizmet ve faaliyet sunmak ve müşteri sınıfına uygun olarak yükümlülüklerini yerine getirmek zorundadır. Müşteri, her zaman mevzuatta sayılan koşulları sağlaması halinde yer aldığı sınıfı değiştirebilir. Müşteri, tabi olduğu sınıflandırmayı etkileyebilecek bir durum ortaya çıktığında söz konusu hususu yatırım kuruluşuna bildirmekle, yatırım kuruluşu ise müşterinin sınıfını etkileyecek bir durumun ortaya çıktığını öğrenmesi halinde mevzuatta öngörülen yükümlülüklerin yerine getirilmesi için gerekli işlemleri tesis etmekle yükümlüdür. Bahsedilen esaslar çerçevesinde verilen bilgilerin doğruluğundan ve gerektiğinde güncellenmesinden müşteri sorumludur. Yatırım kuruluşları müşterilerin, profesyonel müşteri olduğuna ilişkin tevsik edici belgeleri müşteriden talep etmekle ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun belge ve kayıt ile ilgili düzenlemeleri uyarınca belirlenen süreyle saklamakla yükümlüdür. Profesyonel Müşteriler, yazılı talepleri olması halinde Genel Müşteri Sınıfına dahil olabilirler. Profesyonel Müşteriler sahip olmaları gereken koşullarda değişiklik olması halinde Yatırım Kuruluşu'na bilgi vermekle yükümlüdürler.

Profesyonel Müşteri Sınıfı

Profesyonel müşterinin kendi yatırım kararlarını verebilen ve üstlendiği riskleri değerlendirebilecek tecrübe, bilgi ve uzmanlığa sahip Müşteri olduğu kabul edilir. Kişinin Profesyonel Müşteri olarak dikkate alınabilmesi için sayılan kuruluşlardan biri olması ya da sayılan niteliklere sahip olması gerekir.

1. Yatırım Kuruluşlar, bankalar, portföy yönetim şirketleri, kolektif yatırım kuruluşları, emeklilik yatırım fonları, sigorta şirketleri, ipotek finansman kuruluşları, varlık yönetim şirketleri ile bunlara muadil yurt dışında yerleşik kuruluşlar.
2. Emekli ve yardım sandıkları, 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesi uyarınca kurulmuş olan sandıklar.
3. Kamu kurum ve kuruluşları, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu gibi uluslararası kuruluşlar.
4. Nitelikleri itibarıyla bu kurumlara benzer olduğu Kurulca kabul edilebilecek diğer kuruluşlar.
5. Aktif toplamının 50.000.000 Türk Lirası, yıllık net hâsılatının 90.000.000 Türk Lirası, öz sermayesinin 5.000.000 Türk Lirasının üzerinde olması kıstaslarından en az ikisini taşıyan kuruluşlar.

Talebe Dayalı Profesyonel Müşteri

Sınıfı Genel Müşteri Sınıfına dahil olan Müşteriler, yazılı talepleri ve sayılan niteliklere sahip olduklarını gösteren belgelerle birlikte Yatırım Kuruluşu'na başvuruda bulunarak, Talebe Dayalı Profesyonel Bilgi Gizlilik Sınıflandırması: Genel Müşteri Sınıfına dahil olabilirler. Talebe Dayalı Profesyonel Müşteri olarak kabul edilebilmesi için aşağıda sayılan niteliklerden en az ikisini sağlamaları gerekir:

1. İşlem yapılması talep edilen piyasalarda son 1 yıl içinde, her 3 aylık dönemde en az 500.000 Türk Lirası hacminde ve en az 10 adet işlem gerçekleştirmiş olmaları,
2. Nakit mevduatlarının ve sahip olduğu sermaye piyasası araçlarının da dâhil olduğu finansal varlıkları toplamının 1.000.000 Türk Lirası tutarını aşması,
3. Finans alanında üst düzey yönetici pozisyonlarından birinde en az 2 yıl görev yapmış olması veya sermaye piyasası alanında en az 5 yıl ihtisas personeli olarak çalışmış olması veya Sermaye Piyasası Faaliyetleri Düzey 3 Lisansı (eski adıyla İleri Düzey Lisansı) veya Türev Araçlar Lisansına sahip olması.

PROFESYONEL MÜŞTERİLERİN YARARLANAMAYACAKLARI MEVZUAT HÜKÜMLERİ

Yatırım Kuruluşlarının Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Tebliğ (III-39.1) kapsamında Yatırım kuruluşları tüm müşterilerini Tebliğin bu bölümünde belirtilen esaslar doğrultusunda profesyonel ya da genel müşteri olarak sınıflandırmak, bu sınıflandırmaya uygun olarak hizmet ve faaliyet sunmak ve müşteri sınıflarına uygun olarak yükümlülüklerini yerine getirmek zorundadır. Genel müşterilerin tebliğ hükümleri çerçevesinde bazı hususlarda koruma altında olmasına karşın, profesyonel müşteriler aşağıda belirtilen konularda mevzuattan yararlanamayacaktır.

- a.** Yazılı onay alınması kaydıyla saklamadaki varlıklarına ilişkin mutabakat alınması zorunlu değildir: Yatırım Hizmetleri Tebliği'nin "müşteri ile saklamacı kuruluş arasında mutabakat" başlıklı 68 inci maddesinin birinci fıkrasına göre saklama hizmeti sunulan müşteriler ile saklamaya yetkili yatırım kuruluşunun iç kontrolden sorumlu birimi veya personeli tarafından müşteriye ait sermaye piyasası araçları ve nakde ilişkin her takvim yılında en az 1 defa yazılı veya elektronik ortamda mutabakat sağlanması zorunludur. Aynı maddenin ikinci fıkrası uyarınca profesyonel müşterilerden yazılı onay alınması durumunda birinci fıkrada yer alan mutabakatın yapılması zorunlu değildir.
- b.** Sözleşme yapılması kaydıyla saklama hesaplarındaki varlıkların bakiyesine ilişkin aylık bildirim yapılmak zorunda değildir: Yatırım Hizmetleri Tebliği'nin "müşteri varlıklarına ilişkin bildirim" başlıklı 69 uncu maddesinin birinci fıkrasına göre saklamaya yetkili yatırım kuruluşu tarafından müşterilere ait sermaye piyasası araçlarına ve nakde ilişkin olarak müşterilere Kurulun belge ve kayıt düzenlemelerinde yer alan esaslar çerçevesinde asgari olarak ayda bir bildirim yapılması esas olup, bildirim yapılmaması hususunda profesyonel müşterilerle sözleşme imzalanması veya bu hususa çerçeve sözleşmede yer verilmesi mümkündür.
- c.** Uygunluk testi yapılması zorunlu değildir: Yatırım Kuruluşları Tebliği'nin "uygunluk testi" başlıklı 33'üncü maddesinin birinci fıkrasına göre yatırım kuruluşlarının alım satıma aracılık ve halka arza aracılık faaliyetleri kapsamında yalnızca genel müşterilere uygunluk testi yapması zorunludur. d. Yerindelik testinde yatırım amaçlarına ilişkin olarak yatırım süresi ile risk ve getiri tercihleri hakkında bilgilerin alınması yeterlidir: Yatırım Hizmetleri

Tebliğ'i'nin "yerindelik testi" başlıklı 40 ıncı maddesinin dördüncü fıkrasına göre talebe dayalı olarak kabul edilenler hariç olmak üzere profesyonel müşteriler ile ilgili olarak;

- Müşterinin mali durumunun yatırımın risklerini karşılayacak yeterlilikte olup olmadığına ilişkin olarak; gelir düzeyi ve yatırım amaçlı varlığı,

- Müşterinin portföyünde veya hesabında gerçekleştirilecek işlemlere ilişkin riskleri anlayacak bilgi ve tecrübeye sahip olup olmadığına ilişkin olarak; müşterinin yaşı ve mesleği, eğitim durumu, genel ya da profesyonel müşteri olduğu, geçmişte gerçekleştirdiği işlemlere konu olan sermaye piyasası araçları, söz konusu işlemlerin türü, niteliği, hacmi ve sıklığı hakkında bilgilerin alınması zorunlu değildir (ilgili maddenin ikinci fıkrasının (b) ve (c) bendinde yer alan bilgiler).

e- Genel risk bildirim formu dışında ilave risk bildirimleri talep halinde açıklanır. Yatırım Kuruluşları Tebliği'nin "müşteriye risklerinin bildirilmesi yükümlülüğü" başlıklı 25 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca yatırım kuruluşlarının alım satım aracılık faaliyeti kapsamında genel müşterilerine hizmet sunmadan önce birinci fıkra uyarınca yapılan genel risk bildirimine ek olarak üçüncü fıkra da belirtildiği üzere işleme konu sermaye piyasası araçlarının risklerini müşteriye açıklamak ve açıklamaların müşteri tarafından okunup anlaşıldığına dair yazılı bir beyan almak zorundadır. Aynı maddenin yedinci fıkrasında profesyonel müşterilerin talep etmesi durumunda yatırım kuruluşunun ikinci ve üçüncü fıkralar kapsamındaki açıklamaları yapmasının zorunlu olduğu hükme bağlanmıştır